

Česká lesnická společnost
Český svaz včelařů a Výzkumný ústav včelařský
pod odbornou záštitou a s finančním přispěním
Ministerstva zemědělství ČR
odboru rybařství, myslivosti avčelařství

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Hlavní problémy našeho včelařství

SBORNÍK ZE SEMINÁŘE

1. prosince 2006
Sál Novotného lávka
Praha

Odborný garant: **MVDr. Miloslav Peroutka, CSc.**
tajemník Českého svazu včelařů
Křemencova 8, 115 24 Praha 1
tel.: 224 930 072, e-mail: peroutka@vcelarstvi.cz

Organizační garanti: **Ing. Pavel Kyzlík**
tajemník České lesnické společnosti
Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1
tel.: 221 082 384, fax: 222 222 155,
mobil: 603 163 409, e-mail: cesles@csvts.cz

Mgr. Iva Kubátová
Česká lesnická společnost
Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1
tel.: 221 082 384, fax: 222 222 155,
mobil: 731 576 710, e-mail: cesles@csvts.cz

Včelařství – jedna z nejstarších činností člověka. I v tak prastarém a tradičním oboru lidské činnosti, jako je chov včel, jsou nové poznatky vědy a nové podněty z praktických činností. Právě s těmito velmi aktuálními informacemi se můžete seznámit na celostátním semináři o včelařství, kde budou také zveřejněny výsledky jednání mezinárodní konference EurBee a poznatky z Mezinárodní včelařské výstavy a XV. konference zlepšovatelů a vynálezců ve včelařství

Technická spolupráce:
Lesnická práce, s.r.o.
nakladatelství a vydavatelství
Zámek 1, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
e-mail: lasak@lesprace.cz

ČS VTS - Česká lesnická společnost
ISBN 80-02-01867-2

OBSAH

4

Ing. Dalibor Titěra, CSc., Výzkumný ústav včelařský
Přínos mezinárodní konference EurBee

9

MVDr. Karel Vondrka, veterinární specialista, Státní veterinární správa ČR
Veterinární problematika ve včelařství

16

MVDr. Jana Horňáčková, Státní veterinární správa ČR
Legislativní požadavky na obchod s medem

18

Ing. Viola Weissová, ředitelka Včelpa, s.r.o., Obora
Zpracování včelích produktů ve společnosti Včelpro

20

Petr Tábořský, výkonný sekretář Cechu profesionálních včelařů při ČSV
Profesionální včelaření v ČR

22

MVDr. Miloslav Peroutka, tajemník Českého svazu včelařů
Český svaz včelařů

PŘÍNOS MEZINÁRODNÍ KONFERENCE EURBEE

Dalibor Titěra

Už jsme si zvykli, že k dávno známým a jasným pojmům, jako jsou třeba okna, se připojí přípona "eur" a máme eurookna - okna, která mají stejné rozměry v celé Evropě. Většina lidí ví že "bee" je anglicky včela. A jak je to s naší včelou a s eurbee? Ještě před naším vstupem do plného členství v EU se objevily v tisku poplašné zprávy, že v Evropské unii se bude muset včelařit pouze v jednotných úlech. Byl jsem tehdy zrovna na velké včelařské farmě v jižním Španělsku, které bylo v Evropě již dlouho před námi, když mi tuto novinářskou kachnu volal někdo z Čech. Rozhlédl jsem se kolem sebe a připadal jsem si dost podobně jako v Česku: vedle četných variací na Langstrothovy či Dadantovy úly i klasické španělské i francouzské úzkovysoké míry včetně nádherných, možná stoletých úlů vyrobených z lehounké kůry korkových dubů. Ujistil jsem tehdy znepokojeného volajícího, že podle mého soudu evropská integrace cestou sjednocených úlů a rámkových měř zřejmě kráčet nebude. **A kudy?**

Cesta kupředu, v každém oboru lidské činnosti je ve spolupráci a také v dělbě práce. Včely jsou nám v tomhle příkladem. I když jsme ve Včelařství upozorňovali, že konference EurBee, která se konala v září v Praze, je setkání vědců, nikoliv včelařů, někteří to nepostřehli a byli zklamáni. Skutečný výzkum se totiž musí zabývat podrobnostmi. Problém, který vědci řeší se musí rozkouskovat na malé otázky, hypotézy, které se pak experimentálně ověřují, nebo zamítají. Kdysi nám říkali ve škole, že odborníci se dělí na experty a specialisty. Specialista je člověk, který se o stále méně věcech dozvídá stále více, až nakonec o ničem ví úplně všechno. Když nahlédnete do sborníku z konference, dáte mi zapravdu. Expert vedle toho by měl umět dát dohromady detaily od jednotlivých specialistů.

Byl jsem zde pověřen shrnout přínos 2. mezinárodní konference EurBee, která se konala v září letošního roku v Praze.

EurBee je název mezinárodního společenství výzkumných pracovníků, z největší části z mnoha různých univerzit, kteří se zabývají apidologií, tedy vědou o včelách. Nejde tedy o chov včel pro opylování a další užitek, který nazýváme včelařství. Samozřejmě, že některé poznatky z apidologického výzkumu se dají poměrně rychle aplikovat ve včelařství, ale většínou je cesta z laboratoře na včelín dlouhá.

Na pražském sympoziu se nakonec sešlo 330 účastníků, kteří přednesli kolem stovky referátů a vystavili 150 posterů. Autorsky se na všech těchto prezentacích podílelo 450 autorů. Kdybych se měl každé prezentaci věnovat 30 vteřin, trvalo by to přes dvě hodiny. Vyberu tedy jen několik důležitých a zajímavých výsledků. Sborník konference (anglicky) se stručnými anotacemi prezentací je vydán v tištěné i elektronické formě a můžete jej ve ziskat (v angličtině) na www.eurbee.org nebo ve VÚVČ Dol.

Témata 12 sympozií byla předem vyhlášena, aby se podpořili autoři příspěvků se širokým spektrem zájmů:

- Vidění a učení včel
- Fyziologie a chování včel
- Viry včely medonosné
- Původci nemocí a nemoci včel
- Makroparazitě (sem patří varroáza a tumidóza)
- Genetika včely medonosné

- Diversita a její zachování
- Včely mimo rod Apis
- Rizika životního prostředí pro včelu
- Opylování
- Včelí produkty
- Management

Vedle toho se při konferenci sešla i jiná menší gremia, což se vždycky dělá, neboť to šetří nemalé cestovní náklady. Podstatná pro nás jsou jednání a závěry IHC (= Mezinárodní komise pro med).

1) Vidění a učení

V tomto oboru jde o výzkum, jak včela hledá v přírodě květy s potravou a jak si informace pamatuje a předává. Navzdory znalosti včelí taneční řeči není ještě mnoho věcí jasných. Postupně se ukazuje, jak si včela vytváří asociace tedy propojení mezi vjemy např. barvou, vůní a nálezem potravy. Pokusy se dělají jako kdysi u Pavlovových psů metodou podnětu současně s odměnou. Informace jsou pak v houbovém tělese mozku včely ukládány v několika vrstvách paměti - krátko - středně a dlouhodobé, podle jejich důležitosti. Dokonce se v jednom projektu studuje, zda má včela i schopnost tzv. negativní asociace, tedy zda je schopna si propojit vjem nějakého zápachu s jedovatostí či jiným nebezpečím. Tyto poznatky by jednou mohly pomoci při zmírnění škod při ochraně polí chemickými prostředky, protože by šlo možná včely naučit, že se jim mají vyhnout. Víme však, že i pozitivní drezůra včel na snůškové zdroje nikdy nefungovala a tak jsem však spíše než pro negativní drezůru pro omezování jedovatých postřiků. Jiná oblast aplikace těchto teoretických poznatků je při používání včel a dalších druhů hmyzích opylovačů v uzavřených prostorách skleníků a foliovníků.

2) Fyziologie a chování včel

Příspěvky této sekce byly zaměřeny především na studium toho, jak si včely udržují vlhkost a teplotu ve svém obydlí. Je zde patrná dělba práce - je některé věkové kategorie včel jsou pro to fyziologicky dobře vybaveny. Podobně jako při klimatizaci rodinného domku i ve včelstvu musí být citlivé snímače příslušných hodnot a takto získaná data se musí zpracovat a použít při regulaci topení či větrání. I tady je zřejmé, že se nejedná pouze o jakési hotové vrozené instinkty, ale o schopnost učit se od předchozích generací a hlavně o schopnost předávat si účelné informace. Při tom hrají velkou roli specifické těkavé látky - vůně, feromóny - a celý systém neoddělitelně souvisí s kastovou hierarchií tedy určitou dominancí matky, jejíž přítomnost jakoby nic neřídí, ale přesto je "hlavou". Když zmizí, systém přestane fungovat. Praktický dopad těchto výzkumů pro chovatele včel je nasnadě. Veškeré snahy o vypiplané úlové konstrukce, které jsou vedeny představou, že úlový prostor, velikost a postavení česna, prodyšnost, teplota a další technické parametry mohou nějak vydatně přispět ke způsobu života včel jsou málo účinné. Včely si do své klimatizace nenechají mluvit. Vhodný úl ale může pomoci uspořít energii, tedy zásoby a výnos medu.

3) Viry včely medonosné

Velké umění je už v tom, jak zjistit že včelstvo nějakými virózy trpí. Viry totiž nejsou vidět pod optickým mikroskopem a jejich detekce dnes většinou probíhá metodami analýz genetické informace. Tak, jak se dá třeba pomocí analýzy DNA zjistit identita každého člověka, nebo to, zda včelstvo patří k zeměpisné rase včely kraňské, dá se pomocí podobných postupů (analýza RNA) odhalit viry. Virů, které způsobují hynutí včel medonosných v Evropě je popsáno již přes deset. Jejich infekce se mohou kombinovat mezi sebou a hlavně se stávají komplikacemi při jiných nemocech včel, zejména varroázy. Ukázalo se, že roztoči *Varroa destructor* přímo některé viry přenášejí a již jasně prokázáno, že často pozorované deformace křídel silně napadené-

ho plodu není vliv parazitace kukly varroo, ale příznaky viru DWV (virus deformovaných křídel). K rozvoji viróz přispívají i změny klimatu a hlavně, jev naší doby, převázení věcí, rostlin a živých tvorů kolem dokola celé Země. Velkou hrozbu možná představuje tzv. Kašmírský virus (KBV) a možná též japonskými hosty popsany Kakugo virus (KV), který způsobuje agresivitu včel. Vliv virových onemocnění našich včel na jejich nervovou soustavu ostatně můžeme pozorovat i u nás v místech, kde nezvládnutá varroáza vede až ke klinickým stavům končícím "bláznivými" včelami, které se navzájem vylupují a v tomto stavu zajišťují parazitům, kteří je takto pomátli, přežití a další šíření

4) Původci nemocí a nemoci včel

Při poznávání biologie moru včelího plodu došlo v letošním roce k zásadnímu posunu v terminologickém chápání. Až donedávna se za původce moru považoval jeden poddruh *Paenibacilla larvae* a to *Paenibacillus larvae* ssp. *larvae*. Druhý poddruh byl označován jako *Paenibacillus larvae* ssp. *pulvificiens*, a za patogenního považován nebyl. Rozvoj typizace kmenů *P. larvae* ale přinesl poznatky o značné komplikovanosti a variabilitě tohoto balila. Dnes víme o řadě kmenů, genotypů a typů a také víme, že všechny jsou za určitých podmínek patogenní, tedy způsobují mor. Má to zásadní vliv na praxi: jak se najde libovolný kmen *Paenibacillus larvae*, je to mor. Náš ústav v této souvislosti prezentoval dvě studie. Vývoj nového kultivačního média pro laboratorní diagnostiku moru a studii tepelné odolnosti spór původce moru.

Příspěvek našeho kolegy Jaroslava Hrabáka vrátil po letech do ringu staré obtížné téma: bakteriofág parazitující na bakteriálních buňkách původce moru. To by byl biologický boj! Ale zatím v nedohlednu.

Několik let se vědci nemohli dohodnout, zda naopak původce nosemy je jeden nebo dva různé. Podle výsledků molekulární genetiky jsme dnes schopni rozlišit houbu (dříve řazenou mezi prvoky) *Nosema apis* od houby *Nosema ceranae*. V praxi vysvětluje existence těchto dvou druhů, proč se průběh a intenzita nose mózy někdy tak zásadně liší třeba v sezónním průběhu nemoci. Jinak ovšem z hlediska včelařského je úplně jedno, kterou z nich nebo zda obě, naše včely mají. Antibiotikum Fumagillin není z hlediska kvality mezi perspektivní a jiné nové léky zatím nemáme. Nesmírně napínavé bude, podaří-li se týmu vědců z několika Španělských univerzit vyvinout způsob, jak kultivovat nose mu mimo žaludek včely, na misce *in vitro*. To by znamenalo značný průlom v testování i možných léků proti nose móze včel.

5) Makroparazité

Varroa trápí Evropu už dlouho a příspěvky se hlavně zabývaly dopadem různých způsobů léčení varroázy na kvalitu včelích produktů a na včely samotné. Takzvané přírodní nebo též alternativní látky používané proti roztočům Varroa nejsou totiž zdaleka tak nevinné, jako jejich názvy. Thymol i organické kyseliny zanechávají, hlavně vinou velkých aplikačních dávek, podstatně větší rezidua a způsobují vedlejší nepříznivé účinky. Shora jsem popisoval složitost regulací mikroklimatu ve včelstvu za použití vůničkové komunikace v pikogramových koncentracích. Jak se asi tato bezdrátová spojení chovají po vložení miliardkrát větších chemických bomb z thymolu či kyseliny šťavelové?

Pozornost vědců, hlavně těch mobilnějších, je upřena i na brouka tumidu. O něm zde bude hovořit dr. Vondrka, proto přejdeme k dalšímu tématu.

6) Genetika včely medonosné

Při slově genetika si představíme Gregora Mendela a letitou mravenčí práci s výběrem včelstev ve šlechtitelských chovech. Dnešní genetika je ale někde úplně jinde. Účastnice kongresu z Venezuely při návštěvě Mendelova muzea vtipně podotkla: on ke své práci potřeboval jen sešit, pero a brýle. Přístroj zvaný sekvenátor stojí dnes kolem 10 milionů korun, takže jedna analýza jedné včely vyjde na několik tisíc. Na molekulární úrovni už se pohybujeme v rovině jednotlivých genů, jejich projevů a vzájemného působení. Jeden z plenárních referátů, prof. Page z USA byl fascinující, ale srozumitelný jen těm, kdo o tom mnoho vědí. Malá ukázka

(v češtině!?) "Genetické mapování ukázalo, že fenotypová architektura je důsledkem genetické architektury bohaté na pleiotropii a epistázi a může ovlivňovat reprodukční signální cestu ..."

7) Diversita a její zachování

S genetikou souvisí toto téma. Los Angeleský protokol nastartoval zájem i toky peněz pro studie současné rozmanitosti všech tvorů. Pro popis se hodí jaderná i mitochondriální DNA, velmi rozšířené je používání frekvence tzv. mikrosatelitů, což je přesné, ale drahé. My jsme na konferenci představili studii, která ukazuje, že starobylý způsob popisu příslušnosti včel k jednotlivým skupinám velmi dobře koreluje s nejmodernější analýzou mikrosatelitů a je i nesrovnatelně levnější. Má-li být diverzita zachována, pak jediné na místě *in situ*. Kryokonzevace (uchování mražených zárodků) u včel stále ještě nefunguje

8) Včely mimo rod Apis

Úloha čmeláků, samotářských včel a původních amerických bezžihadlových včel je větší, než jim my včelaři přisuzujeme. Možná dokonce přiznáme, budeme-li poctiví, že chováme daleko větší hustotu včely medonosné, než by byla v krajině s přirozenou, člověkem neovlivněnou abundancí včel. Opylování je činnost velmi cenná. Kromě toho jihoamerické včely rodu *Trigona* a *Scaptotrigona* poskytují i malá množství medu, který neslouží jako sladidlo (nemá ani výrazně sladkou chuť) ale jako lék (např. na některé oční choroby).

9) Rizika životního prostředí pro včelu

V zemědělství ubylo těžkých otrav včel způsobených razantními toxickými postřiky. Používají se postupy jiné, ale neméně nebezpečné, protože jsou záluďné. Ochrana rostlin dnes využívá v hojně míře aplikaci pesticidů v podobě mořidel osiva. Právě o těchto látkách, které působí proti nežádoucím organismům v téměř neměřitelných dávkách, se vedou ve vztahu ke včelám (medonosným i samotářským) největší diskuse. Nízká akutní toxicita totiž neznamená, že necílové organismy nejsou postiženy chronicky, ale vážně. Ví se, že tyto látky ovlivňují i orientaci a komunikaci, čímž zasahují způsob existence superorganismu, tedy včelstva. Velmi těžko se také odstiňuje oslabení včel nemocemi a jinými nepříznivými vlivy od účinku těchto jedů.

Naproti tomu geneticky manipulované rostliny pravděpodobně nic zlého včelám (ani člověku) nedělají.

10) Opylování

Příspěvky v této sekci se věnovaly hlavně objasnění vztahu a vzájemného významu rostlin a včel medonosných, jako opylovačů. Opět se diskutovala otázka přenosu transgenního pylu a případné detekce tohoto jevu. Se změnami klimatu také souvisí zajímavé celkové změny v abundanci pylu v potravě včel, resp. v medu. Mizí postupně oblíbené jednodruhové medy, jako je např. med z jedlého kaštanu *Castanea sativa*. Není to však úbytkem zdroje, ale naopak daleko větším spektrem kvetoucích rostlin, než tomu bylo ještě před několika lety. Nelze zcela jednoznačně říci, nakolik se na tom v Evropě podílí celkové oteplení, nakolik odklon od nešetrné zemědělské velkovýroby podporované těžkou chemií a nakolik snížení emisí a dalších polutantů.

11) Včelí produkty

Referátů do sekce včelích produktů bylo přihlášeno tolik, že to pořadatelům udělalo starosti s časovým rozvrhem. Tyto referáty se totiž poměrně snadno píší. Je fascinující, kolik nových přístrojů, detektorů, vyhodnocovacích metod se každoročně objevuje na trhu a v univerzitních laboratořích, kam je firmy se slevou namontují, aby předvedly co dovedou. Vyprávění z hlubin analytiky medu a ostatních včelích produktů již opravdu překračuje rámeček tohoto příspěvku

a vydalo by na několik seminářů. Obecně řečeno: vložíme-li med do citlivého analyzátoru, ukáže se, že je v něm několik set až tisíc různých látek. V *jiném* přístroji ukáže opět několik set *jiných* látek. Tak se dá pokračovat do nedohledna. Většina objevených látek se dá dnes i pojmenovat, většinou se však netuší, k čemu jsou. Každopádně ale rostlina věnovala jejich syntéze hodně péče, vzácného materiálu, enzymů a energetických molekul ATP. Zcela jistě k něčemu té rostlině i včele slouží. Zcela jistě slouží i člověku, který je ostatně z určitého pohledu vzato, také jen součástí potravního řetězce.

12) Management

Management je také věda. A dá se také dělat špatně. Osvěžením náročného maratónu přednášek byl příspěvek Johna Kefuse o "špatné včelařské praxi". Jinak zde šlo hlavně o ošetřování včelstev v širokém slova smyslu. Výzkum včel má dnes totiž plné ruce práce, aby mu nevyhynul "předmět výzkumu".

Autor:

Ing. Dalibor Titěra, CSc.
Výzkumný ústav včelařský
252 66 Libčice nad Vltavou
beedol@beedol.cz
tel.: 220 940 480

VETERINÁRNÍ PROBLEMATIKA VE VČELAŘSTVÍ

Karel Vondrka

Včely a jejich produkty jsou známy na našem území od pradávna. V historických dobách se vybíral med divoce a volně žijícím včelstvům z dutin stromů. Od 12. století se začínají včely objevovat v domácím hospodářství na zahradách, většinou jako špalkové stojany. V 19. století se začíná v Čechách a na Moravě organizovat včelařství jako zájmová činnost. V dalším období dochází k rozvoji nových typů úlů včetně nástavkového včelaření.

Na našem území byl následující počet včelstev:

Rok	Počet včelstev
1970	641 595
1980	627 527
1990	807 110
2000	540 023
2004	556 853
2005	551 681

Vývoj počtu včelařů a včelstev:

Rok	Počet včelařů	Počet včelstev
1993	73 401	685 321
1994	70 534	630 026
1995	65 805	622 336
1996	61 428	537 136
1997	58 647	510 363
1998	57 280	542 161
1999	57 622	564 981
2000	55 245	540 023
2001	53 315	541 653
2002	52 768	517 743
2003	50 940	447 743
2004	50 109	556 853
2005	49 824	551 681

Vývoj produkce medu:

Rok	Počet včelstev	Průměrný výnos kg/včelstvo		Celkový výnos (tuny)	
		Med	Vosk	Med	Vosk
1993	685 321	11,11	0,24	7 616,6	167,6
1994	630 026	12,30	0,24	7 750,0	152,3
1995	622 336	11,68	0,26	7 266,8	161,1
1996	537 136	9,91	0,29	5 321,6	156,4
1997	510 363	9,00	0,27	4 532,0	119,0
1998	542 161	13,80	0,23	7 500,0	125,0
1999	564 981	13,00	0,28	7 318,0	159,0
2000	540 023	13,89	0,27	7 500,0	150,0
2001	541 653	11,63	0,34	6 300,0	186,0
2002	517 743	10,94	0,37	5 883,1	186,6
2003	447 743	13,19	0,43	6 303,2	284,9
2004	556 853	13,90	0,42	7 738,0	238,1
2005	551 681	15,17	0,43	8 371,0	237,0

Veterinární problematika:

Včela je podle veterinárního a plemenářského zákona řazena mezi hospodářská zvířata. Kde se v zákoně mluví o zvířatech – rozumí se i plemeno včel. Jde-li o přemístění včel, nevyžaduje se na veterinárním osvědčení zdravotní potvrzení.

Nebezpečné nákazy včel podle zákona č. 166/1999 Sb.:

- Mor včelího plodu
- Hniloba včelího plodu
- Varroáza
- Aethina tumida (tumidóza)
- roztoč *Tropilaelaps*

Mor včelího plodu

Mor včelího plodu je nebezpečná nákaza převážně postihující zavíčkovaný plod. Původcem onemocnění je *Penibacillus larvae larvae*, gram-pozitivní tyčinkový mikrob, který vytváří mimořádně odolné spóry. Nákaza se šíří infikovanou potravou, zalétlými včelami a roji, loupežícími jedinci, infikovanými plásty, úly a včelařským příslušenstvím. Nákazu mohou rozšiřovat i roztoči a jiní škůdci, jež se infikují a uskuteční mechanický přenos. Inkubační doba je 7 až 45 dní. Onemocnění není přenosné na člověka. Pozorovací doba je stanovena na 1 rok.

Klinické příznaky se projeví až u zavíčkovaného plodu. Plást bývá nepravidelně zakladen (mezerovitý plod), víčka jsou ztmavlá, propadlá, občas proděravělá. Napadené larvy mění barvu z perleťově bílé na šedožlutou a přeměňují se v lepkavou, hlenovitou hmotu, která se dá z buněk vytáhnout jako vlákno dlouhé několik centimetrů. Konečným stadiem rozložení larvy je přískvar, který pevně lpí na spodní stěně buňky.

Diagnostika onemocnění je založena na klinickém vyšetření včelího plodu, vyšetření zimních úhynů včelstev a laboratorním mikrobiologickým vyšetřením podezřelého plodu. K laboratornímu vyšetření, které provádí regionálně příslušné Státní veterinární ústavy a určené laboratoře, se

zasílá vzorek plástu s podezřelým plodem nebo přiškvarky bez medných zásob o velikosti nejméně 10 x 15 cm.

K hlavním preventivním opatřením patří zjišťování příčin zimních úhynů včelstev a jejich slábnutí, nepoužívání medu, pylu, plástů a vosku pro krmení a chov včel z lokalit s neznámou nálezovou situací, zamezení přístupu včel do neobsazených úlů a včelího díla, údržba prázdných úlů bez včelího díla, vyhledávání a utrácení divoce žijících včelstev a rojů neznámého původu, provádění průběžné dezinfekce úlů, zásobních plástů a včelařských potřeb, povinné ošetření vosku při teplotě 150°C po dobu 60 minut ve všech komerčních výrobních mezistěh a veterinární dozor na komerčními chovy matek a výrob-nami mezistěh.

Při potvrzení nákazy se vymezí ohnisko (stanoviště včelstev) a 5 km ochranné pásmo. V ohnisku se neprodleně utratí všechna včelstva a spálením se ihned likvidují úly včetně díla, zásob, rezervních souší a veškeré spalitelné příslušenství, které přišlo do styku s nákazou. Dezinfekce příslušenství, které nelze spálit, se provede vyžeháním plamenem a omytím 10% roztokem sody 70°C teplé, dezinfekce včelína a půdy před včelínem se provádí dostupnými prostředky (louh sodný, chloramin, nehašené vápno atd.), nakonec se provede dezinfekce obuvi, šatstva a rukou.

Při likvidaci spálením je nutno dodržovat a dbát základních protipožárních opatření.

Pro další prevenci nákazy je důležité provádět preventivní prohlídky včelstev s rozebráním včelího díla v ochranném pásmu kolem ohniska. Při prohlídkách je nutné používat ochranných rukavic a provést dezinfekci rukou, oděvu a obuvi. Preventivní prohlídky s rozebráním včelího díla se provádějí ještě následující rok. Nákaza se prohlásí za zdolanou po uplynutí roční pozorovací doby, pokud nedojde k onemocnění dalších včelstev a byla provedena závěrečná ohnisková dezinfekce.

Utracení včelstev a likvidace spalitelných částí se provádí komisionálně po předchozím finančním odhadu hodnoty likvidovaného majetku. Odhad je prováděn podle ceníku ČSV a podle ceníku Svépomocného fondu ČSV. Členy komise jsou veterinární lékař, pověřený KVS podle reg. příslušnosti, včelařský důvěrník ZO nebo zástupce ČSV, zástupce obecního úřadu. Přítomen musí být majitel-chovatel likvidovaných včelstev. O likvidaci se provádí zápis, který slouží rovněž k podání žádosti o podporu zmírnění škod.

Pro jednotný postup krajských veterinárních správ v ČR se uplatňuje Metodický návod č. 2/1999, SVS ČR ze dne 7. 12. 1999 – Mor včelího plodu, který byl novelizován k 1. 3. 2005.

Onemocnění není přenosné na člověka. Z hlediska konzumace medu, který obsahuje spóry *Penibacillus larvae larvae*, jako původce moru včelího plodu, nehrozí člověku žádné zdravotní problémy ani další následky. Infikovaný med spóry bacila není z hlediska lidské spotřeby závadný.

Jeho nebezpečnost spočívá v následné reinfekci včel, včelstev a jejich ohrožení v dalším časovém období.

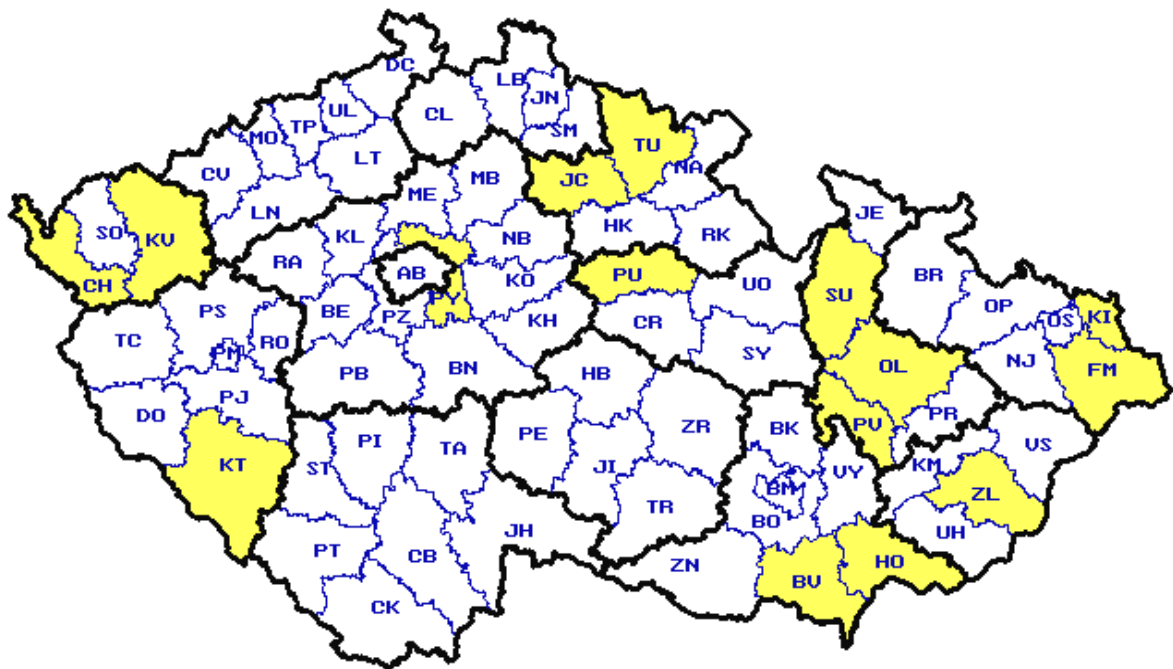
Nevymyté spotřebitelské obaly, které jsou odhazované na skládky a do kontejnerů hlavně v oblastech veřejného stravování a poskytovaných stravovacích služeb jsou velkým nebezpečím pro šíření této nákazy. Velkým nebezpečím je med získaný od klinicky nemocných včelstev nebo v období preklinického stadia nebo i od včelstev nezákonně léčených, takže může obsahovat navíc antibiotika nebo jiná chemoterapeutika.

Dalším problémem je skladování nevymytých velkoobjemových přepravních nádob (sudů, barelů) hlavně u dovozového medu s možností přístupu včel, nekontrolovatelné nakládání s odpadními vodami v provozovnách zpracoven medu a další hygienicky závažné nedostatky v těchto provozovnách, jako zasíťování oken, otvorů a zabezpečení vchodů a vstupů proti včelám, ale i obtížnému hmyzu.

MOR VČELÍHO PLODU v LETECH 1996 až 2005

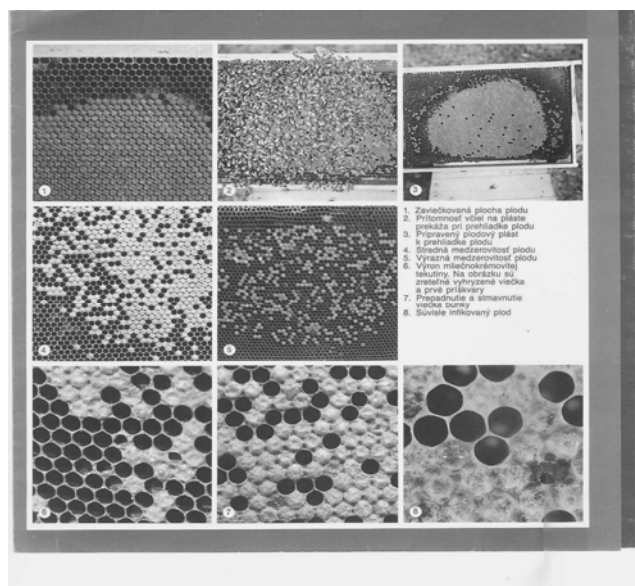
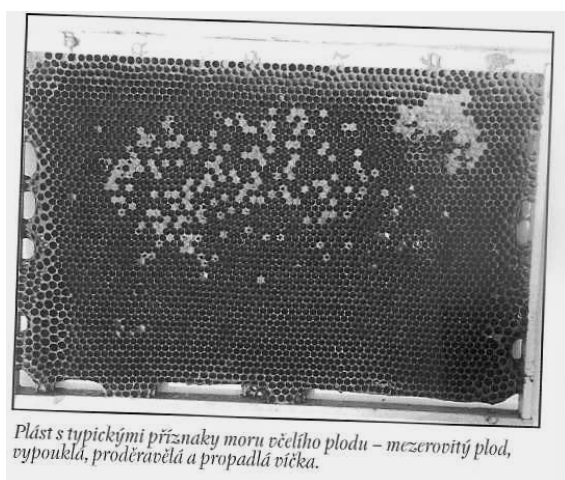
ROK	POČET OHNISEK
1996	21
1997	23
1998	53
1999	83
2000	59
2001	67
2002	72
2003	62
2004	35
2005	94

Výskyt nákazy v ČR 2006 (leden – říjen)

Mor včelího plodu - stávající ohniska v ČR (do 31.10.2006)

Okres ohniska nákazy	Počet všech ohnisek	Počet všech obcí	Celkem vnímavých
Břeclav	9	4	19
Frýdek-Místek	4	4	27
Hodonín	2	2	15
Cheb	3	3	9
Jičín	3	2	25
Karlovy Vary	13	2	20
Karviná	2	1	14
Klatovy	8	3	156
Olomouc	1	1	5
Pardubice	2	2	21
Praha-východ	1	1	12
Prostějov	28	16	200
Šumperk	9	4	32
Trutnov	1	1	5
Zlín	1	1	3
Celkem	89	48	563

Varroáza

Varroáza včel je celosvětově nejrozšířenější a nejzávažnější onemocnění včelího plodu a dospělých včel.

Původcem varroázy je parazitický roztoč *Varroa destructor*, dříve považovaný za *Varroa jacobsoni*. Jeho původním hostitelem je včela indická, z níž přešel na naši včelu medonosnou a z jihovýchodní Asie se rozšířil do Evropy. Kromě Austrálie a Oceánie již dnes ohrožuje včely na všech kontinentech.

Samička roztoče, která je viditelná pouhým okem, vnikne do plodové buňky těsně před zavíčkovaním. V zavíčkované buňce proběhne celý vývoj parazita, z vajíček se vylíhnou vývojová stádia, která dospějí a spáří se. Při líhnutí dělnice či trubce spolu se starou samicí vyběhne 2 – 6 mladých oplozených samic. Tento cyklus může každá samice opakovat až sedmkrát. Trubčí plod je výhodnější, parazit mu dává přednost. Matečnický nejsou napadány.

Roztoči se šíří zalétáváním napadených trubců a dělnic, roji a poroji, nejvíce pak loupežením zdravých včel v napadených včelstvech a přesuny nemocných včelstev.

Příznaky varroázy zjišťujeme na mladých včelách. Z napadeného plodu se líhnou včely s nedokonale vyvinutými křídly a zadečkem, zakrnělými nohama, popřípadě s menším počtem noh. Zdravé dělnice vynášejí postižené včely před úly, kde tyto včely hynou. Při silnějším napadení hynou již kukly včel.

Diagnostika. Varroáza se diagnostikuje průkazem samic roztoče v měli. Na podzim se vkládají na dna úlů podložky, z nichž se před prvním jarním proletem získá veškerá měl, která se odesílá k vyšetření do laboratoře. V letním období lze varroázu diagnostikovat z letní dvojité podložky, případně po ošetření včelstva účinným akaricidem s následným vyšetřením spadu nebo prohlídkou kukel zavíčkovaného plodu. Ve včelstvu se silným napadením lze varroázu zjistit i vyšetřením dospělých včel.

Tlumení varroázy probíhá plošně léčebnými metodami, které Státní veterinární správa upřesňuje interním metodickým pokynem a provádějí je pracovníci Českého svazu včelařů. Varroáza je nebezpečná nákaza ve smyslu veterinárního zákona a proto jsou nařízená opatření povinná pro všechny včelaře.

Základem léčby je zimní ošetření včelstev, kdy ve včelstvu není plod. Účinné látky jsou do včelstva vpravovány fumigací (v podobě kouře) nebo aerosolem (jemná mlha). Léčení se opakuje třikrát, na základě kontroly jeho účinnosti se rozhoduje o další postupu (v případě nutnosti nastupuje letní léčba dotykovými pásky s dlouhodobým účinkem).

Doplňkovým způsobem léčení je použití odparných desek s kyselinou mravenčí – přípravku Formidol. K tlumení varroózy je nutno použít celý komplex opatření, jehož jednotlivé části působí celoplošně a po celý rok.

Aethina tumida – tumidóza (malý úlový brouk)

Brouk je tmavý, zavalitý, dorůstá 5 – 7 milimetrů. Má typická, na konci rozšířená tykadla. Samičky tumidy nakladou do skrytého místa svazeček několika desítek vajíček. Z vajíček se po 3 – 4 dnech líhnou larvy, podobné housenkám zavíječe voskového. Larvy se v úlech živí plásty, pylem, plodem i medem. Mohou ovšem žít i mimo včelstva a živit se přezrálým ovocem. Když larvy po 10 – 16 dnech žíru dorostou, vylézají z úlů, rozlezou se po zemi až do vzdálenosti několika desítek metrů a zakuklí se v půdě, v hloubce až půl metru. Dospělci zase vylezou ze země a invaze se opakuje. Dospělí brouci létají. Celý cyklus trvá 6 – 8 týdnů, podle teploty.

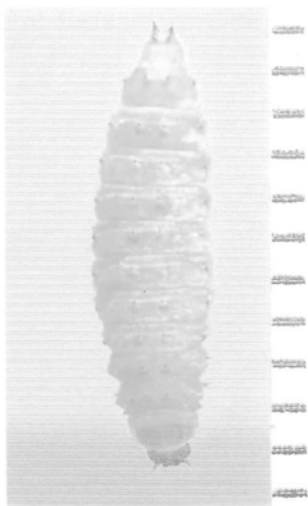
Ve včelstvech mohou při přemnožení larvy tumidy poničit plásty takovou měrou, že se celé včelstvo zhroutí. Med zasažený výkaly larev kvasí a nepříjemně páchne po shnilých pomerančích. Včela evropská nemá mechanismus, jak se tumidám bránit.

Žádný spolehlivě účinný léčebný postup proti tomuto brouku zatím není znám. Boj komplikuje to, že brouk je veliký, přelétá, kuklí se a zimuje v půdě.

Již od roku 2002 se ve VÚVČ Dol při vyšetření jarní měli na varroázu provádí též kontrola všech brouků, které v měli nacházíme. Zatím nic podezřelého nalezeno nebylo.

Jediná šance, jak se chránit, je oddálit co možná nejdéle invazi vážného škůdce včel, brouka *Aethina tumida*, do Evropy a do České republiky.

Nevozte žádné včely, oddělky ani matky ze zahraničí!

Autor:

MVDr. Karel Vondrka

SVS ČR, odbor ochrany zdraví a pohody zvířat

e-mail: k.vondrka@svscr.cz

LEGISLATIVNÍ POŽADAVKY NA PRODEJ MEDU

Jana Horňáčková

V současné době lze nahlížet na prodej medu ve dvou rovinách. Med lze prodávat jednak podnikatelským způsobem a med může prodávat i drobnochovatel - včelař, který nespotřebuje svoji produkci ve své domácnosti a přebytky prodá přímo konečným spotřebitelům. První způsob prodeje je plně v režimu legislativy EU (nařízení Evropského parlamentu a Rady 178/2002, 852/2004, 853/2004) a veterinárního zákona (§22 a příslušné prováděcí předpisy) a podnikatel, který požadavky splní, smí prodávat svůj med po celém území Evropské unie; druhý jmenovaný způsob je nově upravován národní legislativou a také legislativou Evropské unie. V následujícím textu se dozvíte především požadavky pro prodej přebytků včelařem - chovatelem.

Novela veterinárního zákona, byla provedena vydáním zákona č. 48/2006 dne 14. března a právě zde se mluví o možnosti prodeje přebytků chovatelem ke konečnému spotřebiteli. V §20 odstavci 5 veterinárního zákona v platném znění je doslovně uvedeno:

"...Med pocházející z vlastního hospodářství může chovatel prodávat v malých množstvích ve své domácnosti, svém hospodářství, v tržnici nebo na tržišti, a to přímo spotřebiteli pro spotřebu v jeho domácnosti anebo dodávat do maloobchodní prodejny na území příslušného okresu, která zásobuje přímo konečného spotřebitele; med prodáváný v tržnici, na tržišti nebo dodávaný do maloobchodní prodejny musí být označen jménem, příjmením a místem trvalého pobytu nebo pobytu^{17b)} chovatele, druhem medu podle jeho původu, údajem o jeho množství a datem minimální trvanlivosti."

V zákoně jsou tedy uvedeny základní požadavky, které musí chovatel splňovat. Podrobnější pravidla budou upravena v prováděcím předpise, který je prozatím v procesu schvalování. V tomto prováděcím předpise bude stanoveno, mimo jiné, kolik je malé množství medu - v návrhu je množství 2 tuny za rok.

Chovatel ovšem musí přihlížet ještě k dalším obecným požadavkům, které stanovuje veterinární zákon z nichž nejdůležitější je požadavek, že med musí být zdravotně nezávadný a musí pocházet od klinicky zdravého včelstva.

Další požadavky stanovuje zejména Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin. Toto nařízení se vztahuje na všechny fáze výroby, zpracování a distribuci potravin - tedy i na prvovýrobu. Nařízení stanovuje obecná pravidla a povinnosti pro potraviny. Jedním z nejdůležitějších ustanovení je, že provozovatelé potravinářských podniků nesou primární odpovědnost za potraviny, kterou produkují. Toto se týká, jak prodeje medu podnikatelským způsobem, tak prodeje malých množství konečnému spotřebiteli. Stejně tak musí být splněn požadavek na dosledovatelnost ustanovený článkem 18 tohoto nařízení. Dosledovatelnost znamená, že provozovatelé nebo chovatelé, kteří prodávají svůj med musí být schopni identifikovat každou osobu, která jim dodala potraviny a zároveň musí být zavedeny takové postupy, které umožní identifikovat podniky, kam byly dodány jejich výrobky. Je tedy uplatňována zásada "krok tam, krok zpět". Chovatel prodávající malá množství musí tuto zásadu dodržovat zejména při prodeji medu do místní maloobchodní prodejny. Je povinen vést záznamy a tyto záznamy na požádání poskytnout příslušnému orgánu. Zkušenost ukázala, že může být zásadním způsobem ohroženo zdraví lidí, pokud není možné zjistit původ potravin, které se ke spotřebiteli dostávají. Tento požadavek umožňuje efektivnější stahování nebezpečných potravin a zabránění jejich konzumace konečným spotřebitelem.

Dalším předpisem EU, který stanovuje obecné hygienické požadavky pro prvovýrobu je Nařízení Evropského parlamentu a Rady 852/2004. Požadavky jsou popsány v příloze I tohoto nařízení. Nejzásadnějším požadavkem je, aby byla zajištěna ochrana medu před jakoukoli kon-

taminací. Jedná se zejména o riziko kontaminace z vody, ovzduší, veterinárních léčivých přípravků, prostředků na ochranu rostlin a biocidů. Dále také kontaminace fyzikální (nebezpečí cizích těles a nečistot, které se mohou do medu dostat během vytáčení). Provozovatelé (chovatelé) musí také udržovat v čistotě zařízení a vybavení, které používá v souvislosti s produkcí medu. Musí používat pitnou vodu, musí správně používat veterinární léčivé přípravky. Dále je nutné vést a vhodně uchovávat záznamy o podaných veterinárních přípravcích, o výskytu chorob, které mohou mít vliv na bezpečnost, medu a výsledcích laboratorních vyšetření, jak včelstev, tak medu (zejména například potvrzení, že včelstva jsou klinicky zdravá - nejsou napadena např. morem včelího plodu, dále je užitečné vyšetření fyzikálně-chemických vlastností medu).

Pro omezování rizika v prvovýrobě a v souvisejících postupech jsou ustanoveny "Pravidla správné výrobní a hygienické praxe pro med". Tato pravidla jsou návodem, jak správně postupovat při produkci a stáčení medu. Upozorňuje na rizika ve všech fázích od získávání medu až po jeho prodej.

Během získávání medu je nutno věnovat pozornost zralosti medu. Při odebrání plástů používat čistou podložku a plásty ukládat na podložky, nebo přímo do speciální bedny na plásty a vše hygienicky přepravit do místa, kde se med vytáčí. Vytáčení medu je jedním z nejrizikovějších postupů, proto je nutné všechny nástroje a zařízení udržovat v čistotě. Používat nástroje, které nejsou zkorodované a jsou vždy po použití očištěny případně vydesinfikovány a bezpečně uloženy. Prostory, kde se med vytáčí musí být udržovány čisté, zejména odkládací a pracovní plochy musí být lehce omyvatelné. Do těchto prostor musí být zabráněn přístup hmyzu, nesmí zde být plíseň nebo povrchy, které by mohli znamenat riziko fyzikální kontaminace medu. V tomto prostoru musí být zařízení na umývání rukou s čistými ručníky a mýdlem. Osoba, která med vytáčí musí mít na sobě čistý oděv, čistou přikrývku hlavy a musí dodržovat základní pravidla osobní hygieny a zvláštní pozornost věnovat čistotě rukou (před začátkem práce po použití WC) Osoby s přenosnými chorobami, jako je průjem, nebo vyrážky a s hnisavými záněty nesmí s medem manipulovat. Med musí být plněn do čistých sklenic, uskladněn pokud možno na tmavém suchém místě a označen.

Závěrem lze říci, že chovatelé mohou prodávat svůj med, ale musí zároveň důsledně dbát na to, aby jejich produkce byla bezpečná pro všechny konzumenty a med zůstal potravinou s vynikajícími dietetickými i léčebnými účinky, pro které je mnohými spotřebiteli stále více vyhledáván.

Aurorka:

MVDr. Jana Horňáčková

Státní veterinární správa České republiky

ZPRACOVÁNÍ VČELÍCH PRODUKTŮ VE SPOLEČNOSTI VČELPO

Viola Weissová

Společnost Včelpo byla založena již v 70. letech minulého století jako hospodářské zařízení Českého svazu včelařů. Jejím hlavním úkolem bylo zajišťovat služby pro včelaře. Činnost se postupně rozšiřovala a v roce 1993 byla provedena transformace hospodářského zařízení na společnost s ručením omezeným. Zisky společnosti byly reinvestovány v podobě investic do nákupu moderního zařízení na zpracování včelích produktů a do stavby potřebných budov (zpracování medu, sklad medu, sklad výrobků). V roce 2003 Včelpo spol.s.r.o. splnila veterinární požadavky Evropské unie a byla zařazena mezi potravinářské podniky, které mohou vyvážet do zemí Evropské unie. Na jaře roku 2005 obdržela společnost certifikát HACCP, který je udělován výrobcům za splnění přísných podmínek při výrobě zdravotně nezávadných potravin. Od srpna 2005 má společnost ocenění Národní značku kvality KLASA na šest výrobků

Zpracování včelích produktů

Včelpo spol.s.r.o. zajišťuje pro české včelaře především výkup včelích produktů (med, vosk, voští, propolis, pyl a mateří kašičku). Velkou část vosku a voští zpracovává při výrobě mezistěn opět především pro včelaře. Zajímavou službou pro včelaře je také plnění vlastního medu do sklenic.

Výrobní činnost společnosti je rozdělena do několika oblastí :

- Zpracování vosku a voští na mezistěny a vosk
- Zpracování medu
- Výroba ochucených medů
- Výroba mateří kašičky lyofilizované
- Výroba propolisové tinktury
- Výroba potravních doplňků
- Ostatní služby

- 1) **Zpracování včelího vosku a voští** – vykoupený vosk se rozežřeje, zbaví se nečistot a vyvaří se při teplotě 117 °C minimálně po dobu jedné hodiny. Takto připravený vosk se nadále zpracovává při výrobě mezistěn nebo při výrobě vosku v blocích pro farmaceutický nebo sklářský průmysl.
- 2) **Zpracování medu** – vybraný med (květový, akátový, slunečnicový, lipový, květový smíšený) se šetrně rozežřeje, zhomogenizuje, vyčistí od nečistot a plní se do sklenic (250g, 400g, 900g). Med květový řepkový se zpracovává pastováním. Napastovaný med se plní také do sklenic nebo slouží jako výchozí surovina pro medy ochucené (viz bod 3). Nezanedbatelnou část představuje prodej homogenizovaného medu ve větším balení (25 kg, 280 kg) pro další zpracování v potravinářském průmyslu. Med také tvoří základ pro velmi oblíbené medové pochoutky : ovoce s medem, oříšky s medem nebo kakao s medem
- 3) **Výroba ochucených medů** - med květový pastový je základní surovinou pro řadu ochucených medů HONEY VIT : med s mateří kašičkou a pylem, med s pylem a med s propolisem. Tyto potravní doplňky využívají všech pozitivních vlastností medu s kombinací účinků mateří kašičky, pylu a propolisu.
- 4) **Výroba mateří kašičky lyofilizované** – je složitý několikadenní proces vymrazování a vysoušení mateří kašičky(proces lyofilizace) na speciálním zařízení.Při tomto procesu je mateří kašička nativní převedena do práškové konzistence a přitom zůstávají plně zachovány vlastnosti a léčivé účinky mateří kašičky nativní. Takto připravená mateří kašička je plněna do ampulek.

- 5) **Výroba propolisové tinktury** – při výrobě se využívá rozpustnosti propolisu v lihu. Výroba propolisové tinktury trvá zhruba 14 dní a následně je plněna do lahviček ve formě kapek nebo spraye. Velmi dobře se prodává v lékárnách.
- 6) **Výroba potravních doplňků** – představuje nezanedbatelnou část obratu společnosti a zajišťuje vysoké využití specifických výrobních zařízení společnosti (ampulovačky, plničky na roztoky, plničky na tuby)
- 7) **Ostatní služby** – největší část této činnosti představuje zakázkové plnění medu do sklenic (včelař dodá vlastní med, který mu zhomogenizujeme, přefiltrujeme a naplníme do sklenic dle požadavku včelaře). Na etiketovacím stroji můžeme provést etiketování etiketami dodanými od včelaře. Velmi často také od včelařů svážíme vlastní dopravou med nebo vosk, současně provádíme rozvoz požadovaného zboží.

Společnost Včelpo spol.s.r.o. disponuje také vlastní laboratoří, ve které se průběžně provádějí rozborů vykoupeného a zpracovávaného medu. Rozborů prováděné v průběhu zpracování včelích produktů zajišťují neustálé sledování kvality výrobků. Pro objektivní zhodnocení průběžné kvality vykupovaných včelích produktů a výrobků provádí pravidelně laboratorní rozborů také Akreditovaná laboratoř nebo nadřízený kontrolní orgán – Krajská veterinární správa.

Autorka:

Ing. Viola Weissová

ředitelka

Včelpo, s.r.o.

Obora 108

679 01 Skalice nad Svitavou

tel.: +420 516 469 120,

fax: +420 516 469 297

email: vcelpo.obora@seznam.cz

PROFESIONÁLNÍ VČELAŘENÍ V ČR PŘEDSTAVENÍ CECHU

Petr Táborský

(*. ppt prezentace)

Profesionální včelaření v ČR

Hovořit o profesionálním včelaři můžeme tehdy, když včelař hospodaří s více jak 150 včelstvy, tolik z pohledu EU. Ekonomika provozu se ale dostává do kladných čísel teprve při 300 a více včelstev. Na našem území to je přibližně 40 včelařů, většina z nich jsou členy našeho Cechu.

Založení Cechu

První Cech medařů vznikl již v roce 1745 v Místku. Nedávná doba nebyla příznivcem spolkům typu Cechů. Náš Cech vznikl složitě a vykrytalizoval z potřeby pomoci profesionálům ke srovnání kroku s vyspělou cizinou. Přípravné práce trvaly bezmála 3 roky, i to svědčí o váze, kterou zakladatelé dávali tomuto kroku

Členové

Dnes můžeme říci, že Cech sdružuje většinu českých profesionálních včelařů a tudíž podává přehled o profesionálním včelaření u nás.

Etický kodex

Všem dokumentům cechu byla věnována velká pozornost. Etický kodex jasně definuje jak se chceme chovat.

Statut Cechu

Na něj navazuje a z něho vychází i statut cechu, který je plně v souladu se stanovami ČSV

Spojení s ČSV

Od samého začátku příprav nebyl navrhován, až na malé výjimky, jiný způsob činnosti. Nechceme bourat svaz, ač se nám to mnohdy podsouvá. Chceme jen uvnitř svazu chránit a pomáhat malé skupině lidí, které označujeme za profesionální včelaře

Stavy farem

Současný technický stav farem, nejen členů Cechu, neumožňuje jejich růst a limituje stavy včelstev. Naším úkolem je snížit podíl lidské práce a snížit náklady na výrobu kila medu. Zvýšit konkurenceschopnost. Doplnit farmy o moderní technologie.

Technická zaostalost

V první fázi chceme zajistit rovné podmínky, srovnat včelařství s ostatním zemědělstvím. Zajistit možnost dotací do moderní techniky s vyššími limity čerpání. Chceme, aby součástí dotace bylo i terénní vozidlo. Zlepšit spolupráci s Agrární komorou.

Francouzské technologie

Myslíme si, že to je přesně technologie vhodná do našich podmínek. Bez ní jsme limitováni množstvím včelstev na farmách. Pokud by farmy měly mít 1000 včelstev (a více), tak to bez této technologie není možné.

Jednání na MZe

První kontakt má Cech ze sebou, další kroky budou následovat tak, jak se budou tvořit pravidla dotací na další období. Myslíme si, že jsme schopni specifikovat problematiku i navrhnout řešení.

Zajištění cukru – příklad problému

V současné době už nejde jen o kvalitu cukru, která je důležitá, ale tlačí nás také dostupnost. Drobní včelaři jsou schopni množství zajistit, ale velkoprovoz už začíná mít problémy v předzásobení a situace se nevyvíjí nikterak příznivě. Zde je zase nutný zásah státu. Cech bude iniciovat jednání

Vzdělávání

Vzdělávání pro profesionály musí vypadat poněkud jinak než jsme zvyklí. I tady je Cech schopen zajistit a nejen pro své členy, moderní semináře odpovídající potřebám. Pravidelně budeme zajišťovat odborný seminář na výstavě Zemědělec v Lysé n.L., budeme se podílet na konferenci při výstavách v Praze, chceme uspořádat odborný kurz pro naše členy v Nasavrkách. Budeme pomáhat při organizaci akcí členů

Obchod - pomoc členům

Dlouhodobé vize a strategie myslí na posun v těch nejdůležitějších oblastech a tou je jistě odbyt výrobků farem. Tady nás čeká mnoho práce.

Služby včelařům

Cech plně využívá internetové sítě ke spojení se svými členy. Cílem je dokonalá informovanost. Chceme rychle šířit každou novou progresivní myšlenku. I toto je běh na dlouhou trať a bude se vše dále vyvíjet.

WWW stránky

Poděkování - slib dalšího rozvoje, prosadit mladé včelaře.

Autor:

Petr Táborský

výkonný sekretář

Cech profesionálních včelařů při ČSV

ČSA 184, 435 11 Lom

telefon: 476 744 793

e-mail: farma@vcely.cz

internet: www.apiscech.cz

ČESKÝ SVAZ VČELAŘŮ

Miloslav Peroutka

Český svaz včelařů je občanským sdružením, které sdružuje fyzické a právnické osoby jako chovatele včel, popř. zájemce o včelařství a včelařské odborníky.

Posláním sdružení je zejména (ze Stanov ČSV):

- pečovat o růst odborné úrovně členů, působit na výchovu a zapojování mládeže do včelařské činnosti,
- spolupracovat s příslušnými organizacemi a orgány při využívání opylovací funkce včel a zdrojů snůšky,
- podporovat zavádění nových a progresivních poznatků a výsledků vědy, techniky, výzkumu a vývoje do včelařství,
- propagovat kladný vztah a lásku k přírodě, význam včelařství pro zemědělství, lesnictví, ekologii a celou společnost,
- vydávat nebo zajišťovat a spolupracovat při vydávání odborných časopisů, publikací, literatury, filmů a při vedení knihoven a kronik,
- spolupracovat s veterinárními orgány a Výzkumným ústavem včelařským při zkvalitňování chovu včel, tlumení a likvidaci chorob a nákaz včel, v opylovací činnosti a využití zdrojů snůšky,
- vytvářet podmínky pro účinnou propagaci včelích produktů a výrobků z nich,
- sledovat vývoj včelařství ve světě, spolupracovat se zahraničními včelařskými a dalšími organizacemi a orgány.

Malý pohled do historie

Včely a jejich produkty jsou známy na našem území od pradávna. Zpočátku vybírali brtníci med volně žijícím včelstvům z kmenů stromů. Od 12. století se včely začínají objevovat v domácím hospodářství.

Počty včelstev na našem území

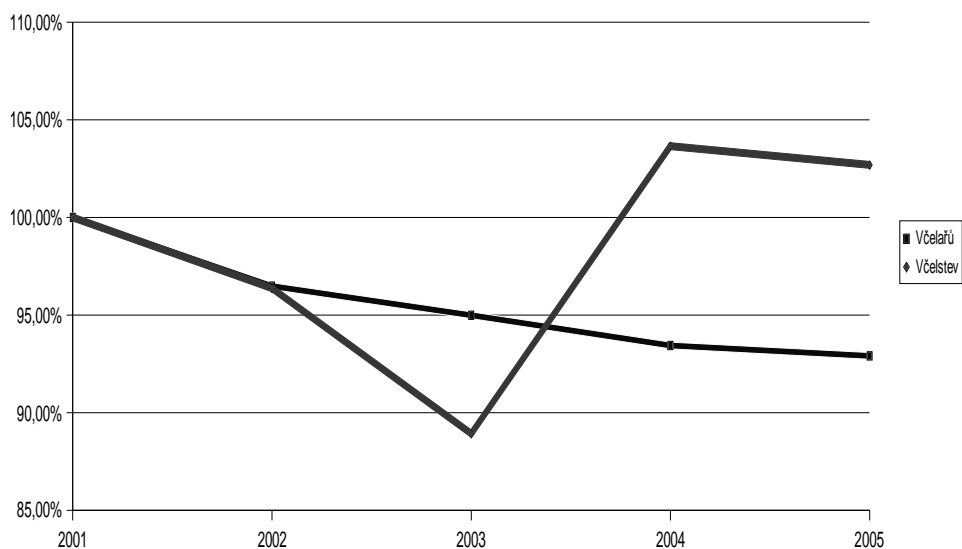
rok	počet včelstev
1920	284 226
1930	336 959
1938	472 864
1950	462 979
1960	564 745
1970	641 595
1980	627 527
1990	807 110
2000	540 023
2004	556 853
2005	551 681

Současnost Českého svazu včelařů

- 48 499 členů, to je 97,35 % všech chovatelů včel
- 1 098 základních organizací
- 77 okresních výborů
- 542 000 včelstev

Skupina	Počet včelařů	Počet včelstev
1-5	18 156	64 121
6-10	14 709	114 526
11-15	6 450	83 040
16-30	6 442	139 926
31-100	2 569	110 397
101-150	92	11 383
nad 150	81	18 607
celkem	48 499	542 000

Vývoj počtu včelařů a včelstev 2001-2005

Přes mírný pokles počtu včelařů plní Český svaz včelařů významnou roli v reprezentaci chovatelů včel. Kontakty s výkonnou a zákonodárnou mocí, se Státní veterinární správou, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí, dalšími zájmovými organizacemi a občanskými sdruženími v ČR, Státním zemědělským a intervenčním fondem, členství v Agrární komoře a mezinárodních včelařských organizacích Apislavia a Apimondia jsou dostatečnými atributy kvalitního postavení ČSV v současnosti.

Odborný časopis VČELAŘSTVÍ

Vychází jako měsíčník v nákladu 50 000 výtisků. Je určen členům Českého svazu včelařů. Jeho obsahem jsou zejména:

- odborné články a vědecké staťi
- informace o vnitřním životě ČSV
- pokyny a směrnice pro organizační složky
- aktuality a fotografie
- pozvánky na rozličné včelařské akce v ČR
- inzerce.

Webové stránky Českého svazu včelařů

Autor:

MVDr. Miloslav Peroutka
tajemník Českého svazu včelařů
Český svaz včelařů
Křemencova 8
115 24 Praha 1
Tel.: +420 224 934 082
Fax: +420 224 934 478
E-mail: info@vcelarstvi.cz
internet: www.vcelarstvi.cz